

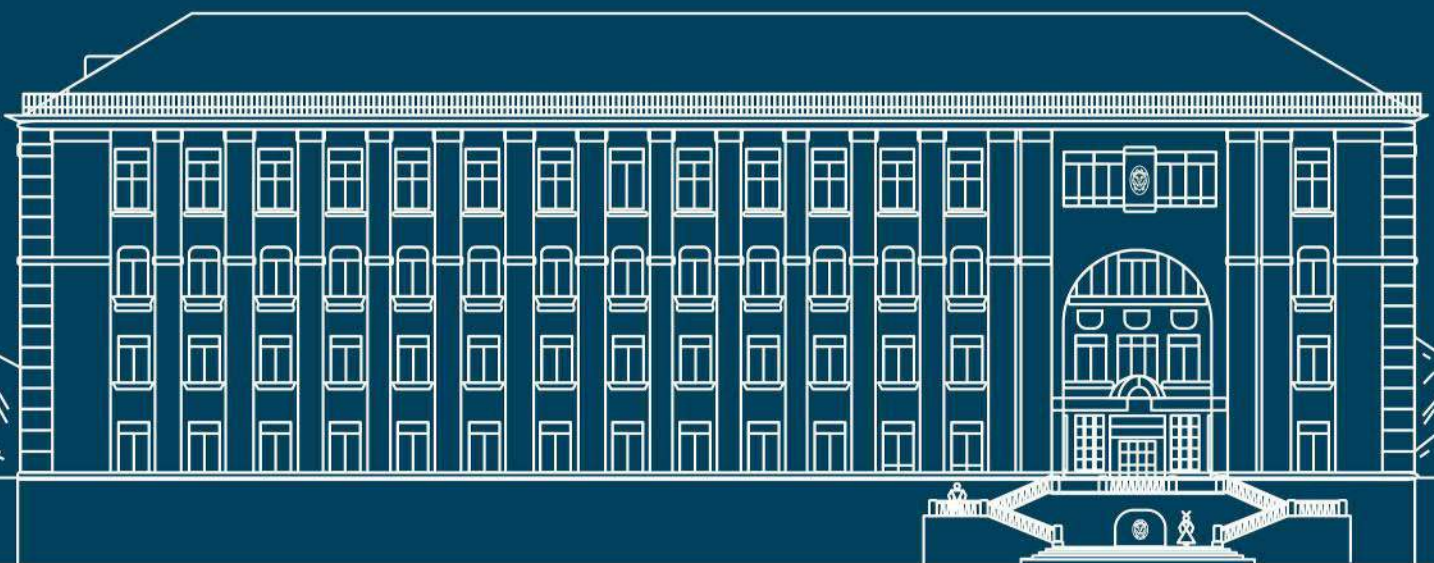

National University
of Water and Environmental
Engineering

PROCEEDINGS

of the International Conference

Terminology of the New Century: Theoretical and Practical Aspects

September 15-16, 2016, Rivne, Ukraine

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КОМІТЕТ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФОНД**

**На пошану професора
Людмили Симоненко
з нагоди 80-річного ювілею**

Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри

Матеріали Міжнародної наукової конференції

Рівне, 15-16 вересня 2016 року

Рівне 2016

УДК 93/94:001.4''452''
ББК 63.3я2

Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри : матеріали Міжнародної наукової конференції (Рівне, 15-16 вересня 2016 року) / [відп. ред. Л. Малевич]. – Рівне : НУВГП, 2016. – 455 с.

До збірника ввійшли наукові праці учасників Міжнародної наукової конференції «Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри», яка відбулася 15-16 вересня 2016 року в Національному університеті водного господарства та природокористування (Рівне). Статті дослідників з України, Австралії, Австрії, Білорусі, Грузії, Італії, Люксембургу, Польщі, Росії, Румунії, Словенії, Китаю присвячено теоретичним і прикладним аспектам сучасної термінології, зокрема, таким як теоретико-методологічні засади сучасного термінознавства, когнітивне термінознавство, термінологія і знання, мовна політика і термінологія, термінологія в системах національних мов, наукова і професійна комунікація, термінологія і переклад, термінологічні ресурси та термінографічні технології в Україні і світі, історія термінології й термінознавства. Особливу увагу приділено проблемам функціонування сучасних галузевих термінологій і питанням викладання термінознавства і мов для професійного спілкування у ВНЗ.

Статті у збірнику подано українською, англійською, російською і білоруською мовами.

Для мовознавців, фахівців різних галузей, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться проблемами наукової термінології.

Відповідальний редактор – Леся Малевич, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний університет водного господарства та природокористування)

Редакційна колегія

Катерина Городенська, доктор філологічних наук, професор (Інститут української мови Національної академії наук України); **Сергій Гриньов**, доктор філологічних наук, професор (Білостоцький університет, Польща); **Майя Дзюба**, кандидат філологічних наук, доцент (Національний університет водного господарства та природокористування); **Міхаель Мозер**, доктор, професор (Віденський університет, Австрія); **Людмила Симоненко**, кандидат філологічних наук, професор (Комітет наукової термінології, Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України); **Марія Чижмарова**, доктор, професор (Пряшівський університет, Словаччина); **Володимир Широков**, дійсний член Національної академії наук України, доктор технічних наук (Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України); **В'ячеслав Щербін**, кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник (Національна академія наук Білорусі, Мінськ).

Рецензенти:

Вокальчук Г.М., доктор філологічних наук, професор,
Костусяк Н.М., доктор філологічних наук, професор

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету водного господарства та природокористування
(Протокол № 7 від 30 серпня 2016 р.)

УДК 93/94:001.4''452''
ББК 63.3я2

ISBN 978-966-327-324-2

© Національний університет водного господарства та природокористування

Proceedings of the International Conference “Terminology of the New Century: Theoretical and Practical Aspects” (September 15-16, 2016) / Executive editor L. Malevych. – Rivne: NUWEE, 2016. – 455 p.

Executive Editor:

Lesya Malevych, Ph.D., Associate Professor, Department of Ukrainian Studies,
National University of Water and Environmental Engineering (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Maria Chizmarova, Dr., Professor, University of Presov (Slovakia);

Mayya Dzyuba, Ph.D., Associate Professor, National University of Water and Environmental Engineering (Ukraine);

Sergey Grinev, Dr.Sc., Professor, University of Bialystok (Poland);

Kateryna Horodenska, Dr.Sc., Professor, Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences (Ukraine);

Michael Moser, Dr., Professor, University of Vienna (Austria);

Vyachaslav Shcherbin, Ph.D., National Academy of Sciences (Belarus);

Volodymyr Shyrov, Dr.Sc., Full Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukrainian Lingua-Information Fund of the National Academy of Sciences (Ukraine);

Liudmyla Symonenko, Ph.D., Professor, Terminology Committee of the National Academy of Sciences (Ukraine).

The papers in the volume are in Ukrainian, English, Russian and Belarusian.

CONTENTS

Lesya Malevych Foreword	14
PART 1: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ISSUES OF MODERN TERMINOLOGY SCIENCE	
Rodolfo Maslias Terminology at the European Parliament and the European Institutions	16
Michael Moser The oldest terminology dictionary of the Ukrainian Language – «Juridisch-politische Terminologie für die slawischen Sprachen Österreichs – deutsch-ruthenische Separatausgabe»)	20
Sergey Grinev On the issue of improving the quality of translation dictionaries in the context of comparative terminological studies	26
Tetiana Betsenko The term <i>text-image universal</i> in linguofolkloristics	37
Liudmyla Boyarova Imperative and dispositive norms in the Ukrainian terminology: models of dynamics	43
Kateryna Horodenska Numeral component in compound words as a normative problem	50
Liudmyla Symonenko Ukrainian terminology: from the origins to the present day	53
Ivan Khomiak Terminology in the Ukrainian linguodidactics	58
Viachaslav Shcherbin Classification of branches of professional knowledge as a basis for finding common terminographical priorities of Ukraine and Belarus	64
PART 2: TERMINOLOGY AND KNOWLEDGE. COGNITIVE TERMINOLOGY	
Oleh Demenchuk Cognitive strategies of determinologization	69
Mayya Dzyuba Scientific metaphor as a lingual and mental universal (based on the Ukrainian eponymic terms)	75
Yuliia Yemelianova Terminology in ethnological knowledge	81

Iryna Kolesnikova	85
Some aspects of professional nomination in the paradigm of cognitive terminology	
Yaroslav Yaremko	89
National lingual world view through the prism of political terminological lexicon	
PART 3: TERMINOLOGY IN THE SYSTEM OF NATIONAL LANGUAGE. LANGUAGE POLICIES AND TERMINOLOGY	
Shelley Ching-yu Depner	93
Contemporary fruit names in Chinese	
Livia Pogan (Ditescu)	96
Work-family relationship, from a terminological approach	
Alexandra Porumbescu	99
Considerations regarding the terminology used in international migration	
Tetiana Bilenko	103
Zero-suffix nouns in the terminological lexicon of the modern Ukrainian language	
Alla Hutnikova	108
Semantic derivation in the Ukrainian and German languages	
Oksana Danyliuk	111
Folk geographical terms of Volyn: semantics and structure	
Oleksii Datsiuk	115
Problems of reforming the Ukrainian orthography in terminology science	
Vadym Kosolapov	118
Designation of dollar in American slang	
Tetiana Krutko	122
Terms in online advertising	
Valentyn Malynovskyi	124
Terminological aspects of the decentralization of power	
Nataliia Misiak	128
Compound terms with component власне	
Nataliia Polishchuk	131
Structural-semantic modifications of the socio-political vocabulary in the new media	
Oleksandr Styshov	136
Thematic groups of neologism-terms in the modern Ukrainian media discourse	
Liudmyla Turovska	141
Reflection of semantic changes in terminology of modern media	
Svitlana Shyika	147
Peculiarities of the Ukrainian folk geographical terminology	

Nina Yatsenko Terminology of socio-economic sphere in the language of modern media	150
PART 4: ACADEMIC AND PROFESSIONAL COMMUNICATION. TERMINOLOGY AND TRANSLATION	
Neda Akbari Lexical diversity and the reliance on academic and lower frequency words in EFL students' academic writing	154
Weronika Szemińska Dictionary of equivalents — a new tool for (legal) translators	157
Pavlo Mihirin Water management terminology in the modern English scientific discourse	160
Halyna Onufriienko Branch terminography as a regulator of scientific communication	165
Liliia Pivnova Functional and pragmatic aspect of the euphemisms use in the Ukrainian tourism lexicon	170
Svitlana Tereshchenko Feminative potential of the modern socio-economic discourse	175
Olena Todor, Tetiana Yaremenko Paronyms in political and legal discourse (cultural and lingual aspect)	179
Ilami Yasna «Translation humanitarica»: in search of the humanitarian terminology “canon”	183
PART 5: TERMINOLOGICAL RESOURCES AND TERMINOGRAPHICAL TECHNOLOGIES	
Ivan Kanič Frequency of technical terms as opposed to common words in the specialized text corpus of library and information science in Slovene language	185
Chiara Preite, Alida Maria Silletti The 2008 financial and economic crisis: English borrowings in French and Italian Internet Dictionaries	190
Iryna Hnatiuk Lexicographic heritage of the early twentieth century as a source of the specific Ukrainian vocabulary and phraseology	198
Yuliia Prodan Phraseme terms and specific language units related to them in different lexicographical sources	200
Liudmyla Khalinovska Terminology index: structure and principles of compiling	208

Volodymyr Shyrov, Yevhen Kupriianov Hyperchains and hypercycles induced by L-system of the welding terminology explanatory dictionary (on the example of the Spanish part of the dictionary)	212
Volodymyr Shyrov, Iryna Ostapova, Maksym Nadutenko, Yuliia Verbynenko Ontologized lexicographical systems in modern terminography	220
PART 6: HISTORY OF TERMINOLOGY AND TERMINOLOGY SCIENCE	
Marina Hoefinghoff-Vornberg The development of Ukrainian philosophical terminology in an East-West European context (Galicia second half of the 19th – beginning of the 20th century)	227
Svetlana Rodinadze Georgian Marine Terminology – its History and Condition Today	230
Lesia Hula Trading vocabulary of 16th-17th century Ukrainian documentary books and modern professional terminological system	233
Svitlana Humeniuk The definition of the term <i>традиція</i> in the context of history of the Ukrainian philosophical thought of the second half of the 16th - early 17th centuries: Ostroh Cultural Center	237
Iryna Yefymenko Ukrainian terms denoting floating vehicles (fragment of the historical etymological dictionary)	241
Olha Karpenko Terms in oikonymy of the Central Polissya	245
Iryna Kozelko Basic approaches to the description of linguistic terminology in Vasyl Simovych's grammars	249
Mariia Komova Terminological research in Ukraine (1960's-2000's)	254
Yuliia Mareha Ukrainian ichthyologic vocabulary on the common Slavic background	261
Roman Minaiilo Collective fishing names (on the basis of the written Ukrainian monuments)	264
Iryna Protsyk “Стріли, взяті з лету”: Zero suffixation in the Ukrainian football lexicon of the first half of the twentieth century	269
Ivanna Fetsko Ukrainian museum terminology from the perspective of origin	275
Valerii Tsybul'skyi Terminology used to denote central government of the Ukrainian Cossack State	279
Inna Shmatko Honey hunting and beekeeping vocabulary	282

**PART 7: TERMINOLOGY PROBLEMS IN SPECIFIC SUBJECT FIELDS
(TERMINOLOGY OF HUMANITIES, SOCIAL SCIENCES, ECONOMICS, NATURAL
SCIENCES, ENGINEERING)**

Oksana Bratsun Productivity of morphological ways of term derivation in transport terminology	286
Larysa Bondarchuk The current state of Polish economic terminology	290
Svitlana Haievaska Peculiarities of the philosophical language and terminology in the context of modern linguophilosophical research	294
Yosyp Hryb, Mykola Klymenko, Vasyl Sondak, Diana Voityshyna Dimensionless coefficients in ichthyoecological and ecoeconomical research of river basins: terminological aspects	296
Alla Zhemba, Lidiia Sherhina Approaches to understanding the meaning of the categories “development” and “sustainable development”	306
Oksana Isaenko Metaphorical film terms in the system of professional film communication	311
Mykola Klymenko, Olha Biedunkova The term <i>hydro-ecosystem health</i> in the context of the global concept of critical loads	314
Serhii Korol Names of hydrographic equipment in the Ukrainian language	319
Nataliia Krasnopolska, Iryna Kozlovets Paronymy in the Ukrainian management terminology	322
Svitlana Levytska Management component of information support of business activities: standardization of terminology approaches	327
Svitlana Lokaichuk Archaeological terms formed by prefixation	333
Nataliia Mazur Wages for the actually worked time: the distinction between the concepts	338
Mariana Malchyk, Nataliia Hontarenko Marketing services terminology in the context of general economic and marketing terminology	340
Iryna Mentynska, Halyna Nakonechna Prepositive terminological elements of foreign origin in computer terminology	343
Halyna Morieva, Halyna Kozhukhova National and international in linguistic terminology of the English and the Ukrainian languages	346

Oksana Narushevych-Vasylieva	
The structural-component composition of food industry terms	352
Viktor Pashkevych, Volodymyr Kysil, Fedir Kosobutskyi, Bohdan Zubrytskyi, Petro Hodlevskyi	
On the issue of borrowing in the Ukrainian terminology of physical education and sports	358
Nataliia Samoliuk	
The essence and terminological representation of the regulation process of business entities' income distribution	362
Inna Sydorchuk	
Polysemy in the Ukrainian terminology of personnel management	366
Halyna Khyrivska	
Word-combination terms of the Ukrainian pharmaceutical terminology	369
Olena Chorna	
Peculiarities of the hyper-hyponymy system relations of the Ukrainian tax terminological system	373
Halyna Chornovol	
The adaptation peculiarities of the special foreign language units in the Ukrainian economic terminology	377
Iryna Yaroshevych	
Minor parts of speech or morpheme words? (Conceptual-terminological aspect)	382
PART 8: LSP TEACHING. LEARNING ISSUES IN TERMINOLOGY	
Oleksandr Antonchuk	
Forming the spelling competence when taking the course of "Ukrainian for professional purposes"	386
Larysa Hron	
Formation of the professional communication competence of the students of non-linguistic faculties	390
Lesia Zlatic	
Main aspects of forming the terminology competence of students-mathematicians	392
Valentyna Kyrykulytsia	
Gaining the knowledge of professional terminology in the process of the profession-oriented learning of a foreign language	398
Liudmyla Kozak	
Learning the thematic groups of the Ukrainian technical terminology within the course "Ukrainian language (for professional purposes)"	401
Iryna Kochan	
Professional Ukrainian terminology science in the learning process	405
Alona Litvinchuk	
On some issues of future engineers' terminological competence formation	410

Zoriana Matsiuk Learning the terminological vocabulary within the course "Ukrainian language (for professional purposes)"	413
Nataliia Mushyrovskva Communication and activity approach to learning professional terminology by students of the faculty of foreign languages within the course "Ukrainian language (for professional purposes)"	418
Liudmyla Ostrovska Functional, communicative and competence approach to the teaching of Ukrainian for professional purposes	423
Iryna Perishko Methodological aspects of learning the professional terminology in foreign language lessons	428
Tamara Podhurska Improving the terminological competence as a part of the intercultural competence in the classes of Ukrainian as a foreign language in economic institutions	430
Nataliia Shulzhuk Methods of teaching Ukrainian for professional purposes: problems and prospects	433
Contributors	439
Contents (in original language)	447

ОСНОВНІ АСПЕКТИ У ФОРМУВАННІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-МАТЕМАТИКІВ

Леся Златів

Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

Анотація. У статті визначено основні аспекти у формуванні термінологічної компетентності студентів-математиків під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Зокрема, схарактеризовано поняття «професійна компетентність», «професійно-комунікативна компетентність» та визначено поняття «термінологічна компетентність студентів-математиків», обґрунтовано найефективніші методи засвоєння термінології, наведено приклади вправ і завдань.

Ключові слова: термінологічна компетентність студентів-математиків, математична термінологія, професійна компетентність, професійно-комунікативна компетентність.

Abstract. The article determines the main aspects of terminology competence forming of students-mathematicians during their study of the course «Ukrainian for professional purposes». In particular, the concepts of «professional competence», «professional-communicative competence» are characterized and the concept of «terminology competence of students-mathematicians» is defined. The most efficient methods of mastering the terminology are outlined, the examples of exercises and tasks are provided.

Keywords: terminology competence of students-mathematicians, mathematical terminology, professional competence, professional-communicative competence.

У результаті інтеграції України в європейське співтовариство до майбутніх фахівців різних галузей науки висувають актуалізовану часом вимогу – опанування «наукового дискурсу професії» [13, с. 62], базовим компонентом якого є термінологія.

На думку Я. Януш, роль термінології у формуванні мовленнєво-професійної компетентності фахівців будь-якої галузі знань є центральною проблемою сучасної професійної освіти [15, с. 15]. Важливий внесок у розроблення проблеми формування професійно-термінологічної компетентності (далі – ПТК) майбутніх фахівців зробили лінгводидакти Д. Бобова, З. Гирич, Н. Голуб, І. Дроздова, М. Гуць, Н. Безгодова, Н. Бородіна, М. Зарицький. Теоретичні засади засвоєння термінологічної лексики досліджували О. Горошкіна, Т. Донченко, А. Нікітіна, М. Пентилюк, Т. Симоненко. Проблеми формування термінологічної компетентності (далі – ТК) майбутніх фахівців різних галузей вивчали Л. Барановська (проаналізувала роль знань зі спеціальної термінології у фаховій підготовці майбутніх аграрників); В. Борщовецька (запропонувала методику навчання іншомовної фахової лексики студентів економічних спеціальностей); Л. Вікторова (розробила методику засвоєння фахової ветеринарної термінології латинського та грецького походження), А. Дьомін (обґрунтував процес засвоєння нових термінів студентами-аграрниками на психофізіологічному рівні); А. Стебунова (розкрила роль навчальних термінологічних словників у вивченні основ медицини); І. Власюк (розробила модель формування ПТК майбутніх економістів); І. Харченко (проаналізувала теоретичні та практичні методи формування ПТК майбутніх юристів); Л. Ритікова (окреслила систему роботи над формуванням ТК майбутніх біотехнологів).

Термінологічна компетентність студентів-математиків (далі – ТКМ) не була предметом наукових досліджень, тому пропонуємо власне бачення шляхів її формування.

Мета статті – визначити основні аспекти у формуванні ТКМ під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», що передбачає розв'язання таких **завдань**: з'ясувати суть понять *професійна компетентність*, *ПТК*, *ТК* у науковій

літературі, окреслити основні аспекти в засвоєнні професійної термінології студентами-математиками, визначити поняття *ТКСМ*, обґрунтувати найефективніші методи засвоєння термінологічної лексики, навести приклади завдань, спрямованих на формування *ТКСМ*.

Критерієм якості підготовки випускника вищої школи виступає *професійна компетентність*, яку професор О. Семенов визначає як «вже існуючу якість, реальну демонстрацію набутих знань і відповідних умінь, навичок людини як суб'єкта професійної діяльності, володіння відповідними компетенціями і здатність їх застосовувати у відповідних професійних ситуаціях» [11, с. 60].

Існує багато підходів до окреслення структури професійної компетентності, серед яких виділяють такі компетентності/компетенції: ціннісно-смилова, загальнокультурна, навчально-пізнавальна, інформаційна, комунікативна, соціально-трудова, особистого самовдосконалення (А. Хуторський); практична, соціальна, психологічна, інформаційна, комунікативна, екологічна, валеологічна (А. Пашков); проектувальна, інформаційна, організаторська, комунікативна та аналітична (Н. Усімбаєва) та ін. [14]. Як бачимо, учені пропонують виділяти різні структурні елементи поняття *професійна компетентність*, але беззаперечно одним із компонентів називають комунікативну компетентність. Отже, спеціаліст будь-якого фаху, оволодіваючи професійною компетентністю, має сформувані й комунікативну, зокрема це стосується фахівців із математики. Лінгвісти поняття *комунікативна компетентність* розглядають як «сукупність знань про спілкування в різноманітних умовах і з різними комунікантами, а також знань вербальних і невербальних засад інтеракції, умінь їх ефективного застосування в конкретному спілкуванні в ролі адресанта й адресата» [2, с. 124], методисти – «як здатність людини встановлювати й підтримувати необхідні контакти з іншими індивідами» [1, с. 14]. Більшість науковців погоджуються з тим положенням, що поняття *професійно-комунікативна компетентність* є вужчим, оскільки критерії професійної діяльності майбутнього фахівця зумовлюють наявність в адресанта мовлення низки комунікативних умінь, що можуть бути характерні та обов'язкові тільки для цього виду діяльності [12, с. 39].

У публікаціях останніх років натрапляємо на визначення змісту і компонентів професійно-комунікативної компетентності фахівців різних галузей знань: філологів ((Г. Онуфрієнко, Т. Симоненко), політологів та істориків (Т. Денищич), аграрників (Л. Вікторова), фахівців технічного профілю (К. Фадєєва, Г. Ільїна, Н. Мамонтова) та ін.

До складників професійно-комунікативної компетентності вчені зараховують *ТК* фахівця. Аналіз наукової літератури засвідчує, що досі немає єдиного терміна для передавання відповідного поняття. Як синонімічні функціують найменування *ТК* (Т. Симоненко, Т. Денищич, І. Харченко, Л. Ритікова), *ПТК* (І. Власюк, Л. Вікторова), *термінологічна грамотність* (Т. Стасюк), *термінологічна культура* (Е. Огар).

Дослідники часто вкладають різний зміст у цей термін. Наприклад, Г. Онуфрієнко стверджує, що *ТК* – це «суттєво поглиблені загальномовні знання та скориговані й професійно скеровані мовленнєві вміння й навички, що екстраполюються на мову фаху, передусім на її термінологічну систему» [9, с. 17]. Л. Вікторова зазначає, що володіння *ПТК* передбачає «здатність фахівця використовувати з точністю і лінгвістичною правильністю терміни в усному і професійному мовленні» [3, с. 166]. Т. Симоненко *ТК* розглядає як «інтегральну характеристику ділових і особистісних якостей людини, що відображає не тільки рівень знань, умінь і навичок, достатніх для досягнення цілей професійної діяльності, але й високу соціально-моральну позицію професіонала» [12, с. 131]. Т. Денищич під *ТК* розуміє «здатність фахівця вільно сприймати й породжувати професійні тексти в усному і писемному мовленні з використанням фахової лексики, що ґрунтується на власній внутрішній мотивації та досвіді, урахуваючи лінгвістичні та соціальні правила» [6, с. 3].

Науковці визначають також ТК (ПТК) фахівця певної галузі. Так, Л. Вікторова ПТК аграріїв розуміє як «готовність і здатність демонструвати належні особистісні якості в ситуаціях професійного спілкування, мобілізуючи для цього знання фахової термінології, вміння та навички точного, лінгвістично правильного вживання термінів в усному й писемному професійному мовленні відповідно до нормативних вимог» [3]. І. Власюк пропонує визначати ПТК економіста «як його здатність демонструвати особистісні якості у професійному спілкуванні, використовуючи для цього знання фахової термінології, навички та вміння з точністю і правильністю використовувати терміни в письмовому та усному мовленні, дотримуючись певних нормативних вимог» [4, с. 169]. Л. Ритікова ТК фахівців із біотехнології називає «уміння добирати терміни відповідно до теми висловлювання, урахувати відмінності паронімічних термінів, не допускати заміни однієї термінологічної одиниці іншою, уживати терміни відповідно до їх дефініції, розрізняти терміни та професіоналізми, відрізняти біотехнологічні терміни від термінів інших галузей знань, нормативно перекладати терміни й термінологічні словосполучення біотехнологічної сфери українською мовою» [10, с. 172].

ТКСМ не була предметом спеціальних лінгводидактичних досліджень. Для того, щоб подати дефініцію цього терміна, спочатку проаналізуємо його основні аспекти, виходячи з власного багаторічного досвіду викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» на різних факультетах, зокрема на факультеті математики й інформатики.

Складність формування ТК полягає в тому, що згадану дисципліну вивчають на другому курсі, коли студенти ще фактично не володіють фаховою термінологією, а пояснення термінологічної лексики як системи спеціальних понять певного фаху все ж таки є завданням викладача вузької спеціалізації. Проблемою є також обмежена кількість аудиторних годин, відведених на вивчення професійної термінології. Тому викладач мови має сформувані у студента необхідний мінімум мовних і мовленнєвих знань, умінь і навичок, які дадуть змогу останньому розвинути в собі здатність до глибокого та критичного осмислення і засвоєння математичної термінології, до самостійного терміновтворення і терміновпорядкування.

Основними аспектами у формуванні ТКСМ вважаємо такі:

1) постійне поповнення власного словника термінологічною лексикою (для вільного володіння всіма формами професійного спілкування студенти повинні мати чималий активний лексичний запас фахової термінології, приблизно 75-85% від усіх термінів певної галузі науки);

2) уміння аналізувати терміни з погляду їхнього походження, структури, способу творення, нормативності, ступеня засвоєння мовою, актуальності та ін.;

3) володіння навичками ефективної роботи з джерелами, необхідними для розв'язання завдань термінознавчого характеру;

4) уміння виявляти помилки в терміновживанні й усувати їх.

Типовими недоліками термінологічного характеру в професійному дискурсі (тобто дискурсивній діяльності мовної особистості у професійних ситуаціях спілкування [7, с. 217]) студентів-математиків є такі: неправильне вживання синонімічних термінів (*розв'язування – розв'язання – розв'язок*); паронімів (*ступінь – степінь; задача – завдання; показник – показчик*); неправильне наголошування термінів (правильно *асимптота, визначник, дробовий, знаменник, кілометр, косінець, об'єм, одинадцять, сантиметр, сегмент, центнер*); труднощі перекладу (калькування) термінів і математичних фразеологізмів (*розложить функцию в ряд – розгорнути функцию в ряд, функция удовлетворяет условиям – функція справджує умови, частные решения – частинні розв'язки*), прізвищ учених (*Вейерштрасс – Ваерштрас, Нейман – Нойман, Эйлер – Ойлер, Гаусс – Гаус, Эйнштейн – Айнштейн*); російських термінів-словосполучень, складником яких є дієприкметники

(сравниваемыє величины – величины, що порівнюються); невміння розмежувати терміни та професіоналізми і вживати їх із врахуванням стилю (*вишка – вища математика, матаналіз – математичний аналіз, вінт – вінчестер*).

Ураховуючи думки вчених та власний педагогічний досвід, пропонуємо визначити **ТКСМ** як *здатність вільно сприймати, відтворювати та створювати тексти у професійному дискурсі, демонструючи знання фахової термінології, уміння й навички її використання на ґрунті власної внутрішньої мотивації, досвіду та з урахуванням мовних норм.*

При цьому студенти повинні *знати*:

- 1) історію становлення і сучасні проблеми української математичної термінології;
- 2) ознаки термінів;
- 3) склад математичної терміносистеми, співвідношення в ній власне українських, запозичених та калькованих одиниць;
- 4) проблеми синонімії, полісемії, паронімії математичних термінів;
- 5) характеристику термінів за ступенем спеціалізації значення (загальнонаукові, міжгалузеві й вузькоспеціальні);
- 6) відмінність між термінами, професіоналізмами і номенклатурними назвами в галузі математики й інформатики;

7) термінологічні (зокрема електронні) словники;

уміти:

- 1) вільно сприймати, відтворювати й продукувати терміни з фахових дисциплін;
- 2) постійно поповнювати активний словник новими професійними термінами;
- 3) аналізувати терміни з погляду походження, структури, способу творення, нормативності, ступеня засвоєння мовою, актуальності та ін.;
- 4) працювати із джерелами термінознавчого характеру, зокрема електронними словниками;
- 5) редагувати і перекладати фахові наукові тексти;
- 6) виявляти на основі попередньо описаних знань помилки в терміновживанні й усувати їх, зокрема правильно і точно вживати синонімічні й паронімічні математичні терміни, правильно наголошувати, перекладати математичні терміни й фразеологізми, розмежувати терміни та професіоналізми і вживати їх із врахуванням стилю.

Основну роль у розвитку ТКСМ відводимо лекційним, практичним заняттям і самостійній роботі студентів, у процесі яких організуємо розгляд ключових теоретичних питань та формуємо перераховані вище термінологічні уміння й навички.

Основним методом роботи вважаємо метод вправ. Услід за Т. Денищич, вправи поділяємо на докомунікативні, комунікативні та посткомунікативні [6, с. 4]. Виконання *докомунікативних* вправ передбачає вироблення таких умінь: знаходити терміни в тексті, перекладати, редагувати професійні тексти, самостійно знаходити, аналізувати наукову інформацію, сприймати усне і писемне мовлення з використанням фахової термінології, переробляти та створювати вторинний текст (наприклад, коротко викласти інформацію, скоротити повідомлення до інформаційного мінімуму), уміння користуватися різними джерелами інформації. *Комунікативні* вправи спрямовані на формування чіткого розуміння ролі й місця термінологічних умінь і навичок у майбутній професійній діяльності; удосконалення вмінь і навичок працювати з науково-навчальною фаховою інформацією; оволодіння вміннями правильного й переконливого мовлення, аргументованого доведення; забезпечення досконалого володіння культурою професійного спілкування; формування креативності, самостійності й національної свідомості майбутніх фахівців. *Посткомунікативні* вправи формують уміння здійснювати аналіз власного мовлення,

взаємодіяти з аудиторією; спостерігати за усним та писемним мовленням, вказуючи на відхилення від норми, причини їх виникнення.

Також застосовуємо інноваційні методи, що передбачають розвиток умінь і навичок співпраці, роботи в групах, підготовки колективних проектів, виступів перед аудиторією, регулювання своєї поведінки. (Напр.: 1) укладіть словник термінів вашої майбутньої професії, оформіть анотацію, презентуйте словник в групі (колективний проект); 2) підготуйте презентацію професії, яку опановуєте в університеті; 3) складіть ситуативний діалог (або ділову телефонну розмову), використовуючи фахову термінологію; 4) змодельуйте співбесіду між особою, що влаштовується на роботу, та роботодавцем, використовуючи фахову лексику тощо).

Важливим аспектом у процесі роботи над термінологічною лексикою є текстоцентричний підхід. Адже тільки на рівні тексту професійні терміни постають як цілісна комунікативна система, придатна для використання в певних робочих ситуаціях, а не як сукупність розпорошених лексем та синтагм. Тексти для виконання практичних завдань доцільно спеціально обирати з різних стилів, але з урахуванням майбутньої спеціальності студентів. Як зазначає І. Дроздова, «вивчення термінологічної лексики і фразеології корисно здійснювати на спеціально відібраних текстах і навіть на окремих уривках із збірників, рекомендованих за дисциплінами з фаху. Важливе значення мають посібники, що видаються викладачами ВНЗ, складені з урахуванням спеціальності конкретного навчального закладу [7]. Тому на заняттях використовуємо спеціально підібрані тексти загальнонаукового та профільного спрямування, пристосовані до виконання цілого комплексу навчально-мовленнєвих завдань. (Напр.: *Прочитайте текст. Визначте його тему, основну думку, стиль. Доберіть заголовок. Випишіть із тексту усі терміни і схарактеризуйте їх за таким планом: а) дефініція (що означає термін); б) ступінь спеціалізації (загальнонауковий, міжгалузевий чи вузькоспеціальний термін); в) походження (власний, запозичений); г) спосіб творення. Зредагуйте останнє речення тексту).*

Оскільки на вивчення термінології в межах курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відводиться незначна кількість аудиторних годин, основний акцент робимо на самостійну та індивідуальну роботу студентів, у межах якої студенти, по-перше, укладають невеликі фахові словнички (50–70 термінів із дефініціями). У такий спосіб відбувається одночасно і ознайомлення з термінологією, і набуття навичок користування лексикографічними джерелами. По-друге, студенти здійснюють переклад фахового тексту з російської мови українською, який також передбачає роботу зі словниками. По-третє, студенти виконують індивідуальні завдання, зокрема готують реферати на запропоновані теми проблемно-пошукового характеру. (Напр.: 1. *Поняття та ознаки математичного терміна. 2. Відмінність математичного терміна від загальнозживаного слова, професіоналізму та номенклатури. 3. Види математичних термінів. 4. Способи творення математичних термінів. 5. Виникнення терміносистем математичних наук, основні етапи їх розвитку. 6. Походження математичної термінології і т. ін.).*

Зважаючи на виняткову роль термінології в професійній діяльності фахівця та обмежену кількість часу на її вивчення важливим є пошук нових методів та організаційних форм навчання з означеної проблематики. Зокрема, перспективним вважаємо розроблення та уведення до навчальних планів спецкурсу «Професійний дискурс учителя математики», який сприятиме формуванню не лише ТКСМ, а й низки інших професійних компетентностей майбутнього фахівця.

Література

1. Александрова С.А. Професійно-комунікативна компетентність : тексти лекцій / С.А. Александрова. – Харків : ХНАКМГ, 2008. – 40 с.

2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф.С. Бацевич. – Київ : Видавн. центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Вікторова Л. Методологічні аспекти формування професійно-термінологічної компетентності студентів / Л. Вікторова // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. – Ялта : РВВ КГУ, 2007. – Вип. 14. Ч. 2. – С. 164–171.
4. Власюк І. Сутність компонентів професійно-термінологічної компетентності майбутніх економістів / І. Власюк // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ubgd.lviv.ua/konferenc/kon_ikt/Section5/Vlasuk.pdf
5. Денищич Т.А. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців з політології та історії / Т.А. Денищич. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2009/NiO_7_2009/1_rozdil/Denishchich.htm
6. Денищич Т.А. Роль термінологічної компетентності у становленні майбутнього фахівця / Т.А. Денищич. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp161/denishhich_t.a..pdf
7. Дроздова І.П. Професійний дискурс і мовна особистість студента ВНЗ нефілологічного профілю / І.П. Дроздова // Вісник Львівського університету. – Серія : Філологічна. – Львів, 2010. – Вип. 50. – С. 212–221.
8. Огар Е. І. Українська видавнича термінологія : нормалізаційні та функціональні аспекти // Українське журналістикознавство. – 2009. – № 10. – С. 31–35.
9. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови : [навч. посіб.] / Г. Онуфрієнко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
10. Ритікова Л.Л. Формування термінологічної компетентності майбутніх біотехнологів агропромислової та природоохоронної галузей / Л.Л. Ритікова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/article/viewFile/6393/6286>
11. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О.М. Семенов. – Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. – 404 с.
12. Симоненко Т.В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів : [монографія] / Т.В. Симоненко. – Черкаси : Вид. Вовчук О.Ю., 2006. – 328 с.
13. Тоцька Н. Методика роботи викладачів вищого технічного навчального закладу над українським професійним мовленням студентів / Н. Тоцька // Дивослово. – 2003. – № 1. – С. 62–65.
14. Усімбаєва Н. Розвиток професійної компетентності – шлях до підготовки висококваліфікованих фахівців / Н. Усімбаєва // Рідна шк. – 2006. – № 9. – С. 17–19.
15. Януш Я. Роль термінології у формуванні мовно-професійної компетентності фахівців економічного профілю / Я. Януш // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. – Київ : КНЕУ, 2001. – Вип. 4. – С. 15–19.

ЗМІСТ

Леся Малевич Передмова	14
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ТЕРМІНОЗНАВСТВА	
Rodolfo Maslias Terminology at the European Parliament and the EU Institutions	16
Міхаель Мозер Найстаріший термінологічний словник української мови – «Juridisch-politische Terminologie für die slawischen Sprachen Österreichs – deutsch-ruthenische Separatausgabe» («Юридично-політична термінологія слов'янських мов – окреме німецько-руське видання»)	20
Сергей Гринев К вопросу о повышении качества переводных словарей в рамках сопоставительного терминоведения	26
Тетяна Беценко Термін <i>текстово-образна універсалія</i> в лінгвофольклористиці	37
Людмила Боярова Імперативні й диспозитивні норми в українській термінології: моделі динаміки	43
Катерина Городенська Числівниковий компонент у складних словах як нормативна проблема	50
Людмила Симоненко Українське термінознавство: від витоків до сьогодення	53
Іван Хом'як Термінологія в системі української лінгводидактики	58
Вячаслаў Шчэрбін Класифікація галін професійних мов як основа для пошуку агульних термінаграфічних праярытэтаў Украіны і Беларусі	64
РОЗДІЛ II ТЕРМІНОЛОГІЯ І ЗНАННЯ. КОГНІТИВНЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО	
Олег Деменчук Когнітивні стратегії детермінологізації	69

Майя Дзюба Наукова метафора як мовно-ментальна універсалія (на матеріалі українських епонімічних термінів)	75
Юлія Ємельянова Термінологія в етнологічному знанні	81
Ірина Колеснікова Про деякі аспекти професійної номінації в парадигмі когнітивного термінознавства	85
Ярослав Яремко Національно-мовна картина світу крізь призму політичної термінологіки	89
 РОЗДІЛ III ТЕРМІНОЛОГІЯ В СИСТЕМАХ НАЦІОНАЛЬНИХ МОВ. МОВНА ПОЛІТИКА І ТЕРМІНОЛОГІЯ	
Shelley Ching-yu Depner Contemporary Fruit Names in Chinese	93
Livia Pogan (Ditescu) Work-family relationship, from a terminological approach	96
Alexandra Porumbescu Considerations regarding the terminology used in international migration	99
Тетяна Біленко Нульсуфіксальні іменники у складі термінологічної лексики сучасної української мови ...	103
Алла Гутнікова Семантична деривація в українській і німецькій мовах	108
Оксана Данилюк Народні географічні терміни Волині: семантика та структура	111
Олексій Дацюк Проблематика реформування українського правопису в галузі термінології	115
Вадим Косолапов Наименование доллара в американском сленге	118
Тетяна Крутько Терміни в текстах віртуальної реклами	122
Валентин Малиновський Термінологічні аспекти децентралізації влади	124

Наталія Місяк Термінні сполуки з компонентом <i>власне</i>	128
Наталія Поліщук Структурно-семантичні модифікації суспільно-політичної лексики в новітніх засобах масової інформації	131
Олександр Стишов Тематичні групи термінів-неологізмів у сучасному українськомовному медіадискурсі	136
Людмила Туровська Відображення семантичних зрушень у термінології в сучасних ЗМІ	141
Світлана Шийка Особливості української народної географічної термінології	147
Ніна Яценко Термінологія соціально-економічної сфери у мові сучасних ЗМІ	150
РОЗДІЛ IV	
НАУКОВА Й ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ. ТЕРМІНОЛОГІЯ І ПЕРЕКЛАД	
Neda Akbari Lexical diversity and the reliance on academic and lower frequency words in EFL students' academic writing	154
Weronika Szemińska Dictionary of Equivalents — A New Tool for (Legal) Translators	157
Павло Мігірін Терміносистема водного господарства в сучасному англomовному науковому дискурсі ..	160
Галина Онуфрієнко Галузева термінографія як регулятор наукової комунікації	165
Лілія Півньова Функціонально-прагматичний аспект використання евфемізмів у лексиконі українського туризму	170
Світлана Терещенко Про фемінативний потенціал сучасного соціально-економічного дискурсу	175
Олена Тодор, Тетяна Яременко Пароніми в політологічному та правничому дискурсі (культуромовний аспект)	179
Іламі Ясна «Translation humanitarica»: у пошуках «канону» гуманітарної термінології	183

РОЗДІЛ V ТЕРМІНОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ТА ТЕРМІНОГРАФІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Ivan Kanič

Frequency of technical terms as opposed to common words in the specialized text corpus of library and information science in Slovene language 185

Chiara Preite, Alida Maria Silletti

The 2008 financial and economic crisis: English borrowings in French and Italian Internet Dictionaries 190

Ірина Гнатюк

Лексикографічна спадщина початку ХХ століття як джерело питомої української лексики і фразеології 198

Юлія Продан

Терміни-фраземи та суміжні з ними одиниці мови спеціального призначення в різногалузевих лексикографічних джерелах 200

Людмила Халіновська

Термінологічний покажчик: структура і принципи укладання 208

Володимир Широков, Євген Купріянов

Гіперланцюги та гіперцикли, індуковані Л-системою тлумачного термінологічного словника зі зварювання (на прикладі іспанської частини словника) 212

Володимир Широков, Ірина Остапова, Максим Надутенко, Юлія Вербиненко

Онтологізовані лексикографічні системи в сучасній термінографії 220

РОЗДІЛ VI ІСТОРІЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ І ТЕРМІНОЗНАВСТВА

Marina Hoefinghoff-Vornberg

The development of Ukrainian philosophical terminology in an East-West European context (Galicia second half of the 19th – beginning of the 20th century) 227

Svetlana Rodinadze

Georgian Marine Terminology – its History and Condition Today 230

Леся Гула

Торговельна лексика українських актових книг ХVI-ХVII ст. і сучасна професійна терміносистема 233

Світлана Гуменюк

Дефініція терміна *традиція* в контексті історії філософської думки України другої половини ХVI – початку ХVII століть: Острозький культурний центр 237

Ірина Єфименко Українські терміни на позначення плавзасобів (фрагмент історико-етимологічного словника)	241
Ольга Карпенко Терміни в ойконімії Центрального Полісся	245
Ірина Козелко Основні підходи до опису лінгвістичної термінології в граматиках Василя Сімовича	249
Марія Комова Термінознавчі дослідження в Україні (1960-ті–2000-ні рр.)	254
Юлія Марєга Українська іхтіологічна лексика на спільнослов'янському тлі	261
Роман Міняйло Назви збірності в рибальській лексичі (за матеріалами пам'яток української мови)	264
Ірина Процик «Стріли, взяті з лету»: Нульова суфіксація у футбольній лексичі української мови першої половини ХХ століття	269
Іванна Фецько Українська термінолексика музейництва з погляду походження	275
Валерій Цибульський Термінологія доби Української козацької держави (назви центральних керівних органів влади)	279
Інна Шматко Лексика бортницького бджільництва	282
РОЗДІЛ VII	
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ТЕРМІНОЛОГІЙ ГУМАНІТАРНИХ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ, ПРИРОДНИЧИХ, ТЕХНІЧНИХ НАУК	
Оксана Брацун Продуктивність морфологічних способів деривації в транспортній термінології	286
Лариса Бондарчук Сучасний стан польської економічної термінології	290
Світлана Гаєвська Особливості філософської мови і термінології в контексті сучасних лінгвофілософських досліджень	294

Йосип Гриб, Микола Клименко, Василь Сондак, Діана Войтишина Безрозмірні коефіцієнти в узагальненні досліджень з іхтіології та екоекономіки річкових басейнів: термінологічні аспекти	296
Алла Жемба, Лідія Шергіна Підходи щодо з'ясування змісту категорій «розвиток» та «сталий розвиток»	306
Оксана Ісаєнко Метафоризовані терміни кіно в системі професійної кінокомунікації	311
Микола Клименко, Ольга Бєдункова Термін <i>здоров'я гідроекосистем</i> у розрізі світової концепції критичних навантажень	314
Сергій Король Назви гідрографічного обладнання в українській мові	319
Наталія Краснопольська, Ірина Козловець Паронімія в українській термінології менеджменту	322
Світлана Левицька Управлінський складник інформаційного забезпечення господарської діяльності: уніфікація термінологічних підходів	327
Світлана Локайчук Префіксальні похідні в складі археологічної термінологіки	333
Наталія Мазур Заробітна плата за відпрацьований час: розмежування понять	338
Мар'яна Мальчик, Наталія Гонтаренко Термінологія маркетингу послуг у контексті загальної економіко-маркетологічної термінології	340
Ірина Ментинська, Галина Наконечна Препозити чужомовного походження в комп'ютерній термінології	343
Галина Морєва, Галина Кожухова Національне та інтернаціональне в лінгвістичній термінології англійської та української мов	346
Оксана Нарушевич-Васильєва Структурно-компонентний склад термінів харчової промисловості	352
Віктор Пашкевич, Володимир Кисіль, Федір Кособуцький, Богдан Зубрицький, Петро Годлевський До проблеми запозичень в українській термінології фізичної культури і спорту	358

Наталія Самолюк Сутність і термінологічна репрезентація процесу регулювання розподілу доходів суб'єктів господарювання	362
Інна Сидорчук Полісемія в українській термінології управління персоналом	366
Галина Хирівська Терміни-словосполучення в українській фармацевтичній термінології	369
Олена Чорна Особливості вияву родо-видових відношень в українській податковій терміносистемі	373
Галина Чорновол Особливості адаптації іншомовних термінів в українській терміносистемі економіки	377
Ірина Ярошевич Службові частини мови чи слова-морфеми? (Поняттєво-термінологічний аспект)	382
 РОЗДІЛ VIII ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ І МОВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ	
Олександр Антончук Формування правописної компетенції під час вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»	386
Лариса Гронь Формування професійної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей	390
Леся Златів Основні аспекти у формуванні термінологічної компетентності студентів-математиків ...	392
Валентина Кирикилиця Формування знань фахової термінології у процесі вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням	398
Людмила Козак Вивчення тематичних груп української технічної термінології на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)»	401
Ірина Кочан Фахове українське термінознавство в навчальному процесі	405
Альона Літвінчук До питання формування термінологічної компетентності майбутніх інженерів	410

Зоряна Мацюк Вивчення термінології в курсі української мови за професійним спрямуванням	413
Наталія Мушировська Комунікативно-діяльнісний підхід у вивченні фахової термінології студентами факультету іноземної філології в межах курсу української мови за професійним спрямуванням	418
Людмила Островська Функціонально-комунікативний і компетентнісний підходи до викладання української мови (за професійним спрямуванням)	423
Ірина Перішко Методичні аспекти вивчення фахової термінології на заняттях з іноземної мови	428
Тамара Подгурська Удосконалення термінологічної компетенції як складника міжкультурної компетенції на заняттях з української мови як іноземної в економічному ВНЗ	430
Наталія Шульжук Методика викладання української мови за професійним спрямуванням: проблеми і перспективи	433
Інформація про авторів	439

Наукове видання

НАУКОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ НОВОГО СТОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ ВИМІРИ

*Відповідальний науковий редактор
Заступник редактора
Коректор
Технічний редактор
Дизайн обкладинки*

*Малевич Л.Д.
Дзюба М.М.
Шийка С.В.
Сімчук Г.Ф.
Жаранова Т.В.*

Підписано до друку 30.08.2016 р. Формат 60×84 ¹/₈.
Папір друкарський № 1. Гарнітура Times. Друк різнографічний.
Ум.-друк. арк. 18,1. Обл.-вид. арк. 21,7.
Тираж 100 прим. Зам. № 5227.

*Видавець і виготовлювач
редакційно-видавничий відділ
Національного університету
водного господарства та природокористування
33028, Рівне, вул. Соборна, 11.*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції РВ № 31 від 26.04.2005 р.*